

JOENSUUN EV. LUT. KIRKKO

KAKSI VÄLIAIKAISTA KIRKKOA

Joensuun kirkko on Joensuun ev.-lut. seurakunnan kolmas kirkko Louhelan mäellä. Ensimmäinen, Louhelan tilan väentuvasta kunnostettu kirkko palveli vuonna 1851 perustettua Joensuun kaupunkiseurakuntaa vuodet 1851-1864. Toinen, pieni puinen ristikirkko oli käytössä vuodet 1864-1903.

Ensimmäinen kirkko paloi, toinen purettiin. Kumpikin oli alun perinkin suunniteltu vain väliaikaiseen käyttöön. Kirkoista kertoo vuonna 1953 pystytetty muistomerkki kirkon vie-reisessä kirkkopuistossa.

JOENSUUN SEURAKUNNAN KOLMAS, NYKYINEN KIRKKO

Nykyinen kirkko valmistui kaupungin asemakaavan mukaiselle paikalleen silloisen Niko-lainkadun päähän vuonna 1903. Rakentaminen oli kestänyt kolme vuotta. Kirkon on suun-nitellut eri puolille maata yli 30 kirkkoa suunnitellut arkkitehti-professori Josef Stenbäck. Kirkko edustaa tyyliltään lähinnä uusgotiikkaa, jonka tunnusmerkkeinä voimme nähdä mm. suippokaaria ikkunoissa, kaariholvissa ja kohti taivasta kohoavissa torneissa. Toisaal-ta kirkossa on piirteitä jugend-tyylistä, joka Suomessa sai kansallisromantiikan muodon. Tämän tyylin piirteitä ovat runsaat yksityiskohdat ja koristelu, jossa ovat esillä mm. suoma-laisen luonnon aiheet.

KIRKON SEINÄT, HOLVIT JA PENKIT

Katto- ja seinämaalaukset on Stenbäckin suunnitelman mukaan maalannut August Grön-roos v. 1903 ja ne ovat alkuperäiset. Ainoastaan osa eteisen katosta on jouduttu uusimaan vuosikymmenten aikana. Kattomaalauksissa on kuorissa viiniköynnös ja muualla mm. tuomi, pihlaja, kuusi, kataja ja muita puuaiheita. Raamatunlauseet pääoven yläpuolella, lehterillä molempien ovien yläpuolella ja oikealla ylhäällä sekä alttariseinällä ovat tuomio-rovasti Schwartbergin valitsemia ja niissä tiivistyy Raamatun keskeinen sanoma. Katto-kruunut on valmistettu v. 1903 Helsingissä Stenbäckin piirustusten mukaan.

Aikojen saatossa pahasti nokeentuneet ja pinttyneet holvit puhdistettiin vuonna 2002 valmistuneen peruskorjauksen yhteydessä. Samalla seinien, penkkien ja lattian väri palau-tettiin mahdollisimman lähelle alkuperäistä. Värityys oli muuttunut 50 vuotta aikaisemmin, kun noesta tummuneet pinnat oli maalattu uudelleen. Kirkossa on noin 800 istumapaik-kaa.

KIRKON KUORI

Kun arkkitehti Ilmari Launis oli suunnittelemassa Joensuun lyseolle voimistelusalua, rehtori Tankred Wegelius pyysi häntä samalla maalaamaan kirkkoon sieltä vielä puuttuneen alta-ritaulun. Rehtori ja rouva Wegeliuksen lahjoittamana se asetettiin paikoilleen vuonna 1910. Alttaritaulun värit ovat samat kuin kirkon kuoriseinän ja alkuperäiset värit, jotka tekstiboordeineen olivat välillä puolen vuosisadan ajan valkoisen maalin peitossa.

Ilmari Launin työ on myös pääalttarin oikealla puolella olevan sivualttarin ylle ripus-tettu Kristus-aiheinen kipsiveistos. Rouva Aino Pesonen on antanut tämän lahjaksi saa-mansa veistoksen Linnunlahden vanhainkotiin, josta se lahjoitettiin seurakunnalle vuonna 1993.

Kuorin lasimaalaukset on suunnitellut taiteilija Antti Salmenlinna ja Wuorion lasitehdas on valmistanut ne vuonna 1952. Lasimaalaukset hankittiin lahjakeräyksellä 100 vuotta täyttä-neelle seurakunnalle. Alttarin vasemmalla puolella, sakastin yllä on nähtävissä kirkon vuo-sina 1904-1969 käytössä olleiden Saksassa valmistettujen, 25-äänikertaisten urkujen fasa-di.

Joensuun ev. lutherilainen kirkko

Seurakunnan naistoimikunta on hankkinut 1970 –1971 nykyisin käytössä olevat kirkko-tekstiilit. Viisi liturgista väriä sisältävät tekstiilisarjat on suunnitellut Lea Hämäläinen ja kutonut Kaari Karttunen.

URKUPARVI JA SIVUALTTARIT

Taiteilija Salmenlinna on suunnitellut myös vuonna 1961 valmistuneen lasimaalauksen, joka on kirkon päätyikkunassa. Se kuvaa ihmisen tietä kasteelta uuteen Jerusalemiin. Uudet urut, jotka valitettavasti osittain peittävät päätyikkunan, on valmistettu Kangasalan urkutehtaalla v. 1969. Urut ovat 36-äänikertaiset ja niissä on 2662 pilliä.

Kirkon takanurkista aikoinaan purettujen kamiinoiden paikalle rakennettiin sivualttarit vuonna 1995 toteutetussa peruskorjauksessa. Oikeanpuoleisen sivualttarin takana seinällä on Irja Mikkolan suunnittelema ja valmistama vihkirijy. Ryijyn nimi on Piilipuu ja sen on lahjoittanut seurakunnan naistoimikunta v. 1965. Vasemmanpuoleinen sivualttari muistuttaa seurakunnan lähetystehtävästä ja kansainvälisistä yhteyksistä. Lähetyskynttelikön takana on puolalaisen taiteilijan Jan Bukowskin veistämä pyhä perhe. Puuveistokset on hankittu vuonna 1994 Gdanskien suomalaisen merimieskirkon välityksellä.

KIRKON Torni JA KELLOT

Kirkossa on kolme tornia. Suurin niistä on kellotorni, jonka korkeus on 57 metriä, josta neljä metriä on ristiä. Kellotornissa on kolme Saksassa v. 1903 valettua kelloa. Kellot painavat 300, 550, ja 1100 kiloa. Ääniltään ne ovat H, Gis ja E.

ROHKASEVA VIESTI

Joensuun kirkkoon tulijaa tervehtii eteisen oven päällä psalmin 51 jae 19. Nykykäännöksessä se kuuluu:

*Murtunut mieli on minun uhrini,
särkynyttä sydäntä et hylkää, Jumala.*

